

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Vlada

Broj: 02-05-25465-9.3/09
Sarajevo, 05.11.2009. godine

Na osnovu člana 22. i 24. stav 2. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo («Službene novine Kantona Sarajevo», broj: 24/03), Vlada Kantona Sarajevo, na 30. sjednici održanoj 05.11.2009. godine, donijela je

ODLUKU
O UPOTREBI INFORMATIČKE OPREME I ZAŠTITI PODATAKA U KANTONU
SARAJEVO¹

I.

Ovom odlukom uređuje se upotreba i zaštita informatičke opreme (hardver), programa (softver) i zaštita podataka u cilju neprekidnog, sigurnog i efikasnog rada informatičkog i komunikacionog sistema (IKT sistem) kantonalnih organa uprave, stručnih službi i kantonalnih upravnih organizacija (u daljem tekstu: Kantona), te odgovornosti službenika i namještenika Kantona (u daljem tekstu: zaposlenika).

II.

Informacioni sistem Kantona je organizovan tako da pruža efikasnu pomoć u obavljanju poslovnih operacija koje se odvijaju, i da zadovolji različite potrebe korisnika.

Prioriteti koje informacioni sistem treba da zadovolji su:

- a) sigurnost, pouzdanost i integritet podataka,
- b) brži i lakši pristup informacijama i dokumentima,
- c) racionalno i cjelovito upravljanje dokumentacijom,
- d) dijeljenje informacijskih resursa i korporativni rad,
- e) integracija poslovnih procesa sa sistemom za upravljanje dokumentacijom,
- f) trajna zaštita podataka i dokumentacije,
- g) korištenje naprednih alata podržanih informacionim tehnologijama

III.

U postupku obavljanja poslova u Kantonu koristi se informatička oprema.

Informatička oprema podrazumijeva:

- a) računarsku opremu kao što su radne stanice, štampači, UPS-ovi, serveri, itd.
- b) mrežnu opremu kao što su usmjerivači (router), preklopnici (switch), itd. uključujući opremu za uvezivanje udaljenih lokacija.

Pravo na upotrebu računarske opreme određuje rukovodilac organa, u ovisnosti o karakteru radnog mjesta, odnosno prirode posla koji zaposlenik obavlja.

Zaposlenici koji u svom radu koriste računarsku opremu, dužni su pri tome pridržavati se:

- a) tehničkih uputa proizvođača računarske opreme,
- b) uputa zaposlenika i/ili odjela koji su odgovorni za rad računarskih sistema, i
- c) odredbi ovog i drugih pravilnika, uputstava i odluka koje donese rukovodilac organa ili Vlada Kantona Sarajevo.

1 Ovaj integralni tekst sadrži tekst Odluke o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka u Kantonu Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 31/09) i Odluke o dopuni Odluke o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka u Kantonu Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 53/12)

Integralni tekst se koristi samo za internu upotrebu, i na isti se ne može pozivati prilikom službene upotrebe.

IV.

Prostorije u kojima se nalazi računarska (hardware) i programska (software) oprema, komunikaciona oprema kao i prostorije u kojima su pohranjeni podaci, zaštićuju se organizacionim, fizičkim i tehničkim mjerama koje neovlaštenim osobama onemogućuju pristup opremi i podacima.

Pristup i boravak u prostorijama iz stava 1. ovog člana omogućen je zaposlenicima za vrijeme radnog vremena.

Izvan radnog vremena i u dane kada se ne radi, takav pristup i boravak je dopušten samo ako to zahtijevaju potrebe posla, a uz prethodno pismeno odobrenje rukovodioca organa i u skladu sa pravilima i mjerama osiguranja zgrade u kojoj je smješten organ.

Odobrenje iz stava 3. ovog člana podrazumijeva i dopuštenje za upotrebu računarske i komunikacione opreme i podataka potrebnih za obavljanje poslova.

V.

U vrijeme kada zaposlenici nisu prisutni, ormari i pisači stolovi u kojima se nalaze sredstva u/na kojima su zapisani ili snimljeni povjerljivi ili lični podaci, moraju biti zaključani, a računarska oprema, kao i druga komunikacijska oprema, mora biti fizički i programski zaključana.

Zaposlenici ne smiju ostavljati opremu i predmete koja sadržavaju povjerljive ili lične podatke na stolovima ili iste na drugi način učiniti dostupnim osobama koje nemaju pravo uvida u njih.

U prostorijama u kojima je dopušten pristup strankama i drugim osobama koje nisu zaposlene u Kantonu, sredstva koja sadržavaju povjerljive ili lične podatke i računarski monitori moraju biti postavljeni na način da stranke nemaju mogućnost uvida u podatke.

VI.

Pristup sistemskoj i aplikativnoj programskoj opremi štiti se na način da je pristup omogućen samo unaprijed određenim zaposlenicima, a u njihovom prisustvu i osobama koje u skladu sa ugovorom obavljaju dogovorene usluge.

VII.

Računarsku opremu u garantnom roku održava isporučilac opreme. Garantni rok podrazumijeva ispravnost hardvera.

Sve aktivnosti vezane za sistemski softver na opremi kantonalnih organa uprave i stručnih službi isporučilac opreme provodi u dogovoru sa Zavodom za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod).

Održavanje računarske opreme prvog nivoa redovno vrše zaposlenici i/ili odjeli koji su odgovorni za rad računarskih sistema, ukoliko takvi postoje. Ukoliko ne postoje, održavanje vrši Zavod.

Održavanje prvog nivoa podrazumijeva svakodnevne poslove koji se tiču jednostavnijih problema prilikom korištenja uredskog paketa (obrada teksta, tabela, prezentacija), elektronske pošte, korištenja interneta i intraneta, nemogućnosti štampanja i sl.

Održavanje računarske opreme drugog nivoa kantonalnih organa uprave i stručnih službi redovno vrši Zavod. Održavanje računarske opreme drugog nivoa kantonalnih upravnih organizacija vrše zaposlenici i/ili odjeli koji su odgovorni za rad računarskih sistema ili pravna osoba s kojom postoji u tu svrhu zaključen ugovor.

Održavanje drugog nivoa podrazumijeva dijagnostiku problema i kvarova, kao i reinstalaciju i dogradnju softvera.

Održavanje računarske opreme trećeg nivoa kantonalnih organa uprave i stručnih službi vrši pravna osoba s kojom postoji u tu svrhu zaključen ugovor. Održavanje računarske opreme trećeg nivoa kantonalnih upravnih organizacija vrše zaposlenici i/ili odjeli koji su odgovorni za rad računarskih sistema ili pravna osoba s kojom postoji u tu svrhu zaključen ugovor.

Održavanje trećeg nivoa podrazumijeva nabavku i ugradnju zamjenskih dijelova.

VIII.

Izmjena i dopuna računarske opreme, odnosno sistemskih i aplikativnih programa je dopuštena samo uz odobrenje rukovodioca organa i vrši je ovlašteni zaposlenik ili Zavod, a za kantonalne upravne organizacije i/ili pravne osobe s kojima postoji u tu svrhu zaključen ugovor.

IX.

Sadržina diskova mrežnog servera i radnih stanica na kojima se nalaze podaci kontinuirano se provjeravaju u vezi sa prisustvom virusa i drugih nepoželjnih programa. U tu svrhu na serveru i radnim stanicama postavljen je odgovarajući antivirusni program koji se redovno osavremenjuje.

Svi podaci i programska oprema koji su namijenjeni upotrebi u računarskom sistemu Kantona i koji dopijaju u Kanton u elektronskom obliku prije upotrebe moraju biti provjereni zbog eventualnog prisustva računarskih virusa.

Zavod je kantonalnim organima uprave i stručnim službama dužan osigurati zaštitu od i eliminisanje neželjenih programa redovnim pregledima ažurnim antivirusnim programom.

X.

Računarsku opremu na mrežnom serveru i radnim stanicama postavljaju samo zaposlenici koji su zaduženi za funkcionisanje informacionog sistema, Zavod ili, uz obavezno prisustvo tih osoba, vanjski pružatelj usluga sa kojim kantonalna upravna organizacija ima u tu svrhu zaključen ugovor.

Zaposlenici ne smiju iznositi računarsku opremu iz Kantona bez odobrenja rukovodioca organa.

Zaduženje računarske opreme odlukom odobrava rukovodilac organa.

O iznošenju računarske opreme i promjenama računarskih konfiguracija servera i radnih stanica zaposlenik je dužan sačiniti odgovarajući pismeni akt.

XI.

Pristup do mrežnih servera i radnih stanica, elektronske pošte i drugih izvora informacija, osigurava se sistemom šifri i pravilima pristupa koja određuju pravo pristupa pojedinačnog korisnika ili grupe korisnika.

Pristup do podataka preko aplikativnog programa osigurava se sistemom šifri za autorizaciju i identifikaciju korisnika programa i podataka. Smjernice o određivanju šifri, njihovom pohranjivanju, periodičnom mijenjanju i pravu pristupa istim, donose se posebnim uputstvom.

Ukoliko je sigurnost podataka ugrožena ili ako se ustanovi zloupotreba podaka, informacija ili sigurnosnih pravila, rukovodilac organa korisniku oduzima pravo pristupa do pojedinačnih informacionih izvora.

XII.

Svaki zaposlenik je dužan osigurati da sredstva za pristup podacima (šifre, kartice i sl.) nisu dostupna drugim osobama.

Kada zaposlenik nije prisutan na radnom mjestu prethodno mora zaključati šifrom radnu stanicu, tako da je neovlaštenim osobama onemogućen pristup i uvid u podatke.

XIII.

Za potrebe ponovne uspostave funkcionisanja informacionog sistema, kod kvarova i u drugim izuzetnim slučajevima, osigurava se redovno kreiranje kopija sadržine mrežnog servera na kojima se nalaze važni podaci.

Kopije podataka se čuvaju u ormaru otpornom na vatru, poplave i elektromagnetne smetnje, koji su zaključani i smješteni izvan prostorije u kojoj se nalazi mrežni server.

Smjernice o određivanju procedura, učestalosti, i vrsti izrade sigurnosnih kopija podataka, donose se posebnim uputstvom.

Svi važni podaci se redovno smještaju u za tu namjenu predviđene baze ili mape na serveru. Na ovaj način se omogućava redovno kreiranje kopija važnih podataka.

Zavod je dužan napraviti uputstvo za pohranu podataka za zaposlenike kantonalnih organe uprave i stručnih službi.

Za aplikacije koje je isporučio vanjski isporučilac, Zavod pravi pohranu podataka na osnovu tehničkog uputstva za pohranu i povrat podataka koje je dostavio isporučilac.

Aplikacije koje je isporučio vanjski isporučilac, a koje se instaliraju na klijente ili server, instalira Zavod na osnovu tehničkog uputstva sa softverom koje je dostavio isporučilac.

XIV.

Zavod se brine o osiguranju lokalne računarske mreže kantonalnih organa uprave i stručnih službi od zlonamjernih upada sa drugih elektronskih mreža.

Pravo pristupa elektronskim mrežama i pravo upotrebe elektronske pošte određuje rukovodilac organa, u skladu sa Odlukom o korištenju elektronskih mreža.

XV.

Upotrebu računarske opreme kod kuće ili na drugim lokacijama izvan poslovnih prostorija Kantona mora unaprijed odobriti rukovodilac organa i njeni korisnici moraju poštovati ista sigurnosna pravila koja važe za upotrebu računarske opreme i zaštitu podataka na radnom mjestu, uz obavezu brisanja lokalnih kopija podataka po obavljenom poslu.

XVI.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja a objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", na službenoj internet stranici i oglasnoj tabli Kantona.

P R E M I J E R

Besim Mehmedić

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo
2. Premijer Vlade Kantona Sarajevo
3. Ministarstva Kantona Sarajevo (1-12)
4. Stručne službe Kantona Sarajevo
5. Upravne organizacije Kantona Sarajevo
6. Uprave Kantona Sarajevo (putem resornih ministarstava)
7. Za objavu u "Službenim novinama"
8. Evidencija
9. Arhiva

O B R A Z L O Ź E N J E (31/09)

PRAVNI OSNOV:

Pravni osnov za donošenje ove Uredbe sadržan je u članu 22. i 24. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo («Službene novine Kantona Sarajevo», broj: 24/03- Prečišćeni tekst)

RAZLOZI ZA DONOŠENJE:

Prema godišnjem programu rada za 2008. godinu Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo predviđena je izrada pravilnika o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka. S obzirom na pravni osnov, pripremljena je odluka koja reguliše ovo pitanje.

Ova Odluka sadrži način upotrebe i održavanja informatičke opreme Kantona kao i zaštitu programske opreme i pristupa podacima. Ovo je i preduslov za daljnje aktivnosti koje je potrebno poduzeti u tehničkom smislu.

O B R A Z L O Ź E N J E (53/12)

PRAVNI OSNOV:

Pravni osnov za donošenje ove Odluke sadržan je u članu 22. i 24. stav 2. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo («Službene novine Kantona Sarajevo», broj: 24/03- Prečišćeni tekst) i u Odluci o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 31/09).

RAZLOZI ZA DONOŠENJE:

U tački VII Odluke o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka Kantona Sarajevo je navedeno da održavanje računarske opreme prvog nivoa redovno vrše zaposlenici i/ili odjeli koji su odgovorni za rad računarskih sistema. Održavanje prvog nivoa podrazumijeva svakodnevne poslove koji se tiču jednostavnijih problema prilikom korištenja uredskog paketa (obrada teksta, tabela, prezentacija), elektronske pošte, korištenja interneta i intraneta, nemogućnosti štampanja i sl. Pri tome je uzeta u obzir činjenica da organi uprave u velikom broju, odnosno ministarstva i pojedine službe, imaju popunjena radna mjesta za informatičku podršku. U praksi, iako većina organa ima nominalno popunjene informatičke pozicije, čak i ove jednostavnije probleme rješavaju zaposlenici Zavoda za informatiku i statistiku. Postavlja se uopće pitanje smisla postojanja pojedinačnih zaposlenika na informatičkim poslovima.

Drugi problem je to što se problemi prilikom korištenja uredskog paketa javljaju radi nepoznavanja korištenja istog, a što bi bilo izbjegnuto prikladnom obukom i strožijim zahtjevima za ispunjavanje uslova za radno mjesto.

Zavod je sa svoje strane na svima dostupnom intranetu, u odjeljku "Pitanja", objavio spisak najčešće postavljanih pitanja koja trebaju pomoći zaposlenicima u brzom rješavanju jednostavnih problema.

Izmjena Odluke je ipak formalna, jer utvrđuje da tamo gdje ne postoje zaposlenici na informatičkim poslovima, održavanje vrši Zavod za informatiku i statistiku, što je ionako slučaj.

Sve kompleksnije probleme u vezi izgradnje i održavanja informacionog sistema svakako rješavaju zaposlenici Zavoda.

U tački XIII Odluke treba precizirati postupanje sa aplikacijama koje je isporučio vanjski isporučilac. Ovaj problem je vezan sa pojedinačnim nabavkama pri čemu se ne definišu svi detalji. Zavod kasnije preuzima obavezu pohrane podataka, ali to može uraditi samo na osnovu tehničkog uputstva za pohranu i povrat podataka koje je dostavio isporučilac.

Slično je za aplikacije koje je isporučio vanjski isporučilac, a koje se instaliraju na klijente ili server. Treba ih i može instalirati samo Zavod, po mogućnosti automatski kao i druge aplikacije, ali na osnovu tehničkog uputstva sa softverom koje je dostavio isporučilac. Nije prihvatljivo da isporučilac sam instalira programe ili da radi bilo koje druge intervencije u mreži.